

Súd: Okresný súd Lučenec  
Spisová značka: 8C/187/2016  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616209455  
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Balážová  
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2020:6616209455.15

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Magdalénou Balážovou v spore žalobcov: 1/ H. I., C. XX.X.XXXX, S. U.S. Y. XXX/XX, XXX XX T., štátny občan Slovenskej republiky, 2/ H. Q., C. X.XX.XXXX, S. R. T. XXXX/XX, XXX XX R., štátna občianka Slovenskej republiky, 3/ I. I., C.Á. XX.X.XXXX, S. U. Y. XXXX/X, XXX XX T., štátna občianka Slovenskej republiky, 4/ O. I., C. XX.X.XXXX, S. U. Y. XXX/XX, XXX XX T., štátna občianka Slovenskej republiky, 5/ X. I., C. XX.XX.XXXX, S. U. Y. XXX/XX, XXX XX T., štátna občianka Slovenskej republiky a 6/ B. I., C. XX.XX.XXXX, S. U.S. Y. XXX/XX, XXX XX T., štátny občan Slovenskej republiky, zastúpení zástupcom JUDr. Radko Petruňo, advokát, Advokátska kancelária Abelovský-Petruňo, Tehelná 189, 960 01 Zvolen, IČO: 40 242 315 proti žalovanej: Q. M., C. XX.X.XXXX, S. U. Y. XXXX/X, XXX XX T., štátna občianka Slovenskej republiky, zastúpenej JUDr. Erika GOLSKÁ advokátska kancelária s.r.o., IČO: 52 849 261, T.G.Masaryka 29, 984 01 Lučenec, o určenie, že závet po poručiťke H. S. je neplatný a pozostalí vnukovia sú dedičmi zo zákona a dôvody na vydedenie nie sú dané, takto

### rozhodol:

I. Súd u r č u j e , že pozostalí vnuci, t.j. žalobcovia 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/, po poručiťke H. S., U. V., C. XX.XX.XXXX, C. S. Y. I. XXXX/XX, XXX XX T., ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX sú dedičmi poručiťky zo zákona a dôvody vydedenia poručiťkou nie sú dané.

II. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcom 1/ až 6/ náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov konania.

III. Súd žalobu o určenie, že závet a listina o vydedení poručiťky H. S., U. V., C. XX.XX.XXXX, C. S. Y. I. XXXX/XX, XXX XX T., ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX, spísané formou Notárskej zápisnice sp.zn. N623/2015 Nz 27038/2015, NCRza 4185/2015, NCRIs 27638/2015 dňa 05.08.2015, na Notárskom úrade JUDr. Marty Jurinovej, notárky, sú neplatné, z a m i e t a .

IV. Žalobcovia 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/ sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov konania.

### odôvodnenie:

1. Žalobcovia doručili Okresnému súdu Lučenec (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) dňa 22.07.2016 žalobu, ktorou žiadali určiť, že sú dedičmi poručiťky zo zákona, lebo dôvody na vydedenie zo strany poručiťky nie sú dané, že závet a listina o vydedení poručiťky spísané vo forme notárskej zápisnice sú neplatné. Žiadali priznať náhradu trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX zomrela ich stará matka H. S., U. V., C. XX.XX.XXXX a dedičské konanie po nej je vedené na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 9D/138/2016 D/not 58/2016 súdnym komisárom JUDr. Jánom Šimovom. Poručiťka bola vdova, mala dve deti, dcéru Q. M. - žalovanú a dcéru A. I., matku žalobcov, ktorá

zomrela v roku XXXX. Ako zákonní dedičia po poručiiteľke prichádzajú do úvahy podľa ustanovenia § 473 ods. 1, 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej „Občiansky zákonník“), keďže sú vnukmi poručiiteľky. Napriek definovanému okruhu dedičov v citovanom zákonom ustanovení poručiiteľka o svojom majetku zriadila závet a listinu o vydedení formou Notárskej zápisnice sp.zn. N 623/2015, Nz27038/2015, NCRza 4185/2015, NCRls 27638/2015 dňa 05.08.2015 na Notárskom úrade JUDr. Marty Jurinovej v ktorom ustanovila za dedičku všetkého svojho majetku žalovanú. Súčasne v tejto listine vydedila potomkov po dcére A. I. - žalobcov (vnukov). Ako dôvod vydedenia uviedla, že jej neposkytovali potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo iných závažných prípadoch, trvalo neprejavovali opravdivý záujem o ňu, ktorý by mali ako potomkovia prejavovať, pričom dôsledky vydedenia sa vzťahujú aj na ich potomkov podľa ustanovenia § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaná v dedičskom konaní vyhlásila, že závet a listinu o vydedení uznáva za pravú a platnú. Žalobcovia - zákonní dedičia po poručiiteľke v dedičskom konaní neuznali závet ani listinu o vydedení, pretože sú presvedčení o tom, že dôvody na vydedenie, tak ako sú uvedené v listine o vydedení, nie sú dané. Z uvedeného dôvodu Okresný súd Lučenec uznesením sp.zn. 9D/138/2016 D/not 58/2016 zo dňa 18.05.2016 žalobcom určil lehotu 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia na podanie žaloby o určenie, že ako pozostalí vnuci po poručiiteľke sú dedičmi zo zákona a dôvody vydedenia nie sú dané. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.06.2016. Žalobcovia v žalobe tvrdili, že uvádzané dôvody vydedenia nie sú v listine o vydedení náležite konkretizované, keďže formulácia týchto dôvodov zodpovedá len všeobecnej zákonnej formulácii dôvodov vydedenia uvedených v ustanovení § 469a Občianskeho zákonníka. Z obsahu listiny o vydedení nevyplýva aké konkrétne skutočnosti, či zistenia, viedli poručiiteľku ku konštatovaniu (odôvodňujúcemu vydedenie), ktoré vyjadrila slovami, že jej neposkytovali potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo v iných závažných prípadoch resp., že trvalo neprejavovali opravdivý záujem o ňu, ktorý by ako potomkovia prejavovať mali. Žalobcovia tvrdili, že z ustanovenia § 469a Občianskeho zákonníka okrem iného vyplýva, že pre platnosť listiny o vydedení sa okrem formálnych náležitostí vyžaduje aj splnenie tzv. materiálnych náležitostí, ktorými je výslovné uvedenie konkrétneho dôvodu vydedenia. V danom prípade bola v listine o vydedení len strohá zákonná citácia dôvodov vydedenia. Už uvedená skutočnosť sama o sebe bola podľa nich dôvodom pre vyslovenie záveru, že listina o vydedení nie je v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka platná. Pokiaľ išlo o dôvody vydedenia tvrdili, že neexistujú, že ich negatívne prekvapilo zistenie, že poručiiteľka vyhotovila listinu o vydedení, pretože nie sú si vedomí existencie takých skutočností, ktoré by mohli u poručiiteľky vyvolať dojem, že jej neposkytovali potrebnú pomoc resp. neprejavovali o ňu náležitý záujem. Všetci žalobcovia boli presvedčení, že vzťahy medzi nimi a starou matkou boli vždy dobré, pravidelne ju navštevovali, či už jednotlivito alebo v skupinkách, buď u nej doma alebo ju brávali na návštevu k sebe. V dobe, keď bola v januári 2016 poručiiteľka hospitalizovaná v nemocnici a následne od 02.02.2016 v hospici Hestia, kde bola prijatá za účelom poskytovania komplexnej paliatívnej starostlivosti, ju pravidelne navštevovali, zaujímali sa o jej zdravotný stav, ako sa jej darí, či má opateru, ktorú jej vek a zdravotný stav vyžadoval. V žalobe tiež tvrdili, že v septembri 2015 oslavovala poručiiteľka svoje 90. narodeniny a to v ich spoločnosti. Na tejto oslave konanej v čase, kedy už bol spísaný závet a listina o vydedení, nič nenasvedčovalo tomu, že by poručiiteľka vnímala ich vzájomné vzťahy negatívne, resp. že by mala pocit, že o ňu neprejavovali ako vnuci záujem. Práve naopak, poručiiteľka sa tešila ich prítomnosti, prítomnosti pravnúčat a pôsobila spokojne. V súvislosti so zabezpečením starostlivosti o poručiiteľku tvrdili, že hoci poručiiteľka výslovne trvala na tom, že ju má doopatrovať jej dcéra - žalovaná, ktorá poberala príspevok na opatrovanie, vždy sa snažili poručiiteľke pomáhať, nákupmi, hygienou, varením, upratovaním, prácami okolo domu, opravili jej strechu na rodinnom dome v ktorom bývala. Nemali v úmysle vyvolať dojem, že sa starajú o poručiiteľku neustále, poručiiteľke venovali toľko záujmu a pomoci, koľko im umožňovali ich životné podmienky v ktorých sami žijú. Žalobcovia zhodne tvrdili, že ich vzťahy s poručiiteľkou boli na štandardnej úrovni, v ničom sa nelíšili od vzťahov medzi vnukmi a starou matkou v mnohých iných rodinách. Závet a listinu o vydedení považovali na absolútne neplatné aj z dôvodu, že poručiiteľka trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila nespôsobilou na uskutočnenie týchto právnych úkonov preto, lebo sa dlhodobo liečila na duševnú poruchu kvalifikovanú ako „Organická afektívna porucha F06.3“ a to v psychiatrickej ambulancii MUDr. Y. B., P. D..V..B. XX, T.. V dôsledku svojho nepriaznivého zdravotného (fyzického i psychického) stavu, poručiiteľka pravidelne a dlhodobo užívala lieky Coaxil a Frontin. V žalobe tiež tvrdili, že poručiiteľka mala časté výpadky pamäte, bola zmätená, ľahko ovplyvniteľná, príznaky demencie a trpela aj organickým psychosyndrómom. Závet a listinu o vydedení tak považovali podľa ustanovenia § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka za absolútne neplatné právne úkony, navrhli, aby súd ustanovil do konania znalca z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria práve kvôli posúdeniu spôsobilosti poručiiteľky pri spísaní závetu a listiny o vydedení.

2. Žalovaná vyjadrením k žalobe zo dňa 30.09.2016 žiadala žalobu zamietnuť, priznať náhradu trov konania. Tvrdila, že žalobcami uplatnené práva by mali byť podkladom dvoch samostatných súdnych konaní, vzájomne sa vylučujúcich, pretože vedenie súdneho konania o určenie okruhu dedičov zo zákona a dovolania sa toho, že dôvody na vydedenie nie sú dané, spôsobuje právnu irelevanciu súčasného vedenia súdneho konania o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení. Žalovaná zdôraznila, že poručiiteľka bola jej matkou, okrem nej mala ešte jednu dcéru A. I.Š. - matku žalobcov, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX a nie v roku XXXX, ako to žalobcovia v žalobe nesprávne uviedli. Už počas života matky žalobcov udržiavali so žalobcami dobré rodinné vzťahy, keďže matka žalobcov bola vážne chorá, žalovaná poskytovala žalobkyňi 5/ potrebnú starostlivosť, bola aj so svojim manželom na jej venčeku, keď ešte chodila na základnú školu. Žalobcovi 1/ bola namiesto rodičov so svojim manželom na stužkovej slávnosti, lebo jeho matka bola už v tom čase hospitalizovaná. V ťažkých časoch žalobcom nahrádzala matku a rovnakou starostlivosťou sa o nich starala aj poručiiteľka - stará matka žalobcov. Po smrti matky žalobcov sa rodinné vzťahy zhoršili, prerušili, žalobcovia ju prestali navštevovať a prerušili kontakty aj s poručiiteľkou. Tá to veľmi ťažko znášala, pričom len od cudzích ľudí sa dozvedali správy o žalobcoch. Napríklad, že žalobkyňa 2/ ušla z domu k rómskej rodine, čo poručiiteľku veľmi trápilo. Už v roku 2012 sa poručiiteľka rozhodla zanechať závet, ktorý spísala dňa 02.03.2012 a súčasne s listinou o vydedení vydedila žalobkyňu 2/. Keď sa to žalobkyňa 2/ dozvedela, od tohto obdobia začala o poručiiteľku prejavovať svojský záujem, napr. žiadala preplatiť cestovný lístok z R. Q. T. a späť, keď prišla k poručiiteľke, ktorá to ťažko znášala a sťažovala sa jej. Poručiiteľka sa jej opakovane sťažovala, že žalobkyňa 2/ pýtala od nej peniaze, dokonca sa stalo, že poručiiteľke zmizla retiazka a tiež hodinky. Vo vnútri sa preto veľmi trápila, nikdy však nikoho neobvinila. Žalovaná tvrdila, že záujem žalobkyne 2/ o poručiiteľku bol po celý čas len predstieraný v snahe zhromaždiť dôkazy potrebné k popretiu dôvodov na jej vydedenie. Svedčia o tom aj predložené fotografie so žalobou na ktorých je zobrazená s poručiiteľkou v posledných dňoch života poručiiteľky, keď bola hospitalizovaná na oddelení LDCH Všeobecnej nemocnice s poliklinikou n.o. v T., kedy už zdravotný stav poručiiteľky neumožňoval reagovať na osoby, ktoré ju navštevovali. Uvedené fotografie považovala za zhotovené účelovo len pre potreby tohto súdneho konania a bez vedomia poručiiteľky. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že následne po hospitalizovaní na oddelení LDCH bola poručiiteľka premiestnená do hospicu N. T., kde sa ju žalobkyňa 2/ snažila navštevovať, avšak jej návštevy pôsobili na poručiiteľku rušivo, preto musela riadiiteľka hospicu p. M.. B. obmedziť jej návštevy. Pokiaľ sa týka ostatných žalobcov, tí poručiiteľku navštevovali po smrti svojej matky stále menej, v ostatných 10 rokoch takmer vôbec. Nimi predložené fotografie sú staré 10 rokov, čo je evidentné jednak z výzoru samotnej poručiiteľky, ale aj dieťaťa na fotografii (dcéra žalobkyne 2/ mala v čase zhotovenia fotografie asi 4-5 rokov a v súčasnosti má asi 13 rokov). Tiež tmavovlasou ženou zobrazenou na dvoch fotografiách s poručiiteľkou je priateľka žalobcu 1/ s ktorou už podľa vedomosti žalovanej dlhšiu dobu nežije. Fotografie predložené žalobcami rozhodne nie sú fotografiami z oslavy 90. narodenín poručiiteľky. Pokiaľ sa týka fotografie na ktorej bola zobrazená žalobkyňa 2/ so žalobcom 6/, ako aj fotografia žalobcu 6/ s neznámou osobou ženského pohlavia, nevedela žalovaná o tom, kde boli fotografie zhotovené, avšak poručiiteľka jej nikdy nespomínala, že ju žalobcovia navštívili, že sa s nimi fotografovala. Pokiaľ sa týka torty s číslom 90 zobrazenej na fotografii, tak žalobcovia na oslave 90. narodenín poručiiteľky neboli, nikde v dome poručiiteľky nenašla tortu alebo darčeky ako dôkazy o tom, že žalobcovia boli poručiiteľke gratulovať. Poručiiteľke zagratulovala len žalovaná s manželom, dcérou a jej rodinou, deň pred narodeninami. Vo vyjadrení ďalej žalovaná tvrdila, že v ostatných rokoch sa výlučne starala o poručiiteľku ona s pomocou členov svojej rodiny, nakupovala, vykonávala domáce práce, varila, nosila jej jedlo zo svojej domácnosti, sprevádzala ju k lekárom resp. jej chodila predpisovať lieky a zabezpečila ich doručenie z lekárne poručiiteľke ako aj pravidelné užívanie liekov poručiiteľkou. Jej manžel vykonával v rodinnom dome jednoduché údržbárske práce, zať sa staral o záhradu poručiiteľky. Namiesto poručiiteľky vybavovala aj úradné záležitosti počnúc platbami za elektrinu, vodu, uhrádzala daň z nehnuteľnosti a podobne. Za nepravdivé považovala tvrdenie žalobcov, že sa snažili poručiiteľke pomáhať s nákupmi, hygienou, varením, upratovaním a prácami okolo domu. Poručiiteľku denne navštevovala, trávila s ňou veľa času, veľa sa rozprávali, spomínali, spolu si poplakali nad rodinnými vzťahmi, utešovala ju, ale aj presviedčala o tom, že sa vzťahy zlepšia. Pokiaľ by žalobcovia boli poskytovali poručiiteľke starostlivosť v takom rozsahu ako to v žalobe tvrdia, bola by o tom vedela a boli by to vedeli aj susedia bývajúci v blízkosti poručiiteľky. Nikto zo susedov ostatných 10 rokov žalobcov v dome poručiiteľky nevidel, pričom vždy dobre vedeli ako to poručiiteľku trápilo. Žalovaná poukázala vo vyjadrení aj na to, že v čase pred viac ako 10 rokmi keď bolo potrebné opraviť strechu na rodinnom dome poručiiteľky túto opravu vykonal majster z Mučína, ktorý mal byť známym žalobkyne 4/ a poručiiteľka za opravu riadne zaplatila sumu 500 Sk. Napriek vykonanej oprave strecha po čase znovu začala zatekať, preto musela zabezpečiť iného majstra, za čo mu zaplatila 170 Eur z vlastných

finančných prostriedkov. Vo vyjadrení sa zmienila aj o tom, že žalobcovia neprejavovali záujem, úctu a pozornosť ani vlastnej alebo jej matke akú by si zaslúžila, pretože ona musela zabezpečiť pohreb sestry, dala urobiť hrob, sama ho zaplatila a pravidelne uhrádza platby za hrobové miesto. Domnievala sa, že žalobcovia sa mohli o poručiťku viac zaujímať, mohli jej prejavovať lásku a pozornosť, čo by možno bolo zlepšilo aj jej rokmi sa zhoršujúci zdravotný stav, pretože poručiťku postoj žalobcov k nej veľmi trápil. Žalobca 1/ nebol ani na pohrebe poručiťky, mohol ju navštevovať ešte za jej života, pretože býval v blízkosti domu poručiťky - v T. C. U.. Žalobkyňa 3/ donedávna pracovala v blízkosti rodinného domu poručiťky na N. J. A. T., ale poručiťku nenavštevovala. Nemala o ňu záujem, hoci poručiťka by sa bola rada s ňou stretla, aj s jej dcérou. Žalobkyňa 5/ v súčasnosti žije v Rakúsku, nebola ani na pohrebe poručiťky, podobne ako žalobca 6/, ktorý tiež dlhodobo žije v Rakúsku a poručiťku nenavštevoval. Žalobkyňa 4/ pracuje ako opatrovatelka v Rakúsku, poručiťka sa veľmi trápila, keď ju videla ísť na návštevu do susedov, ale k poručiťke neprišla. Žalovaná si spomenula na to, že poručiťku veľmi trápilo, keď ešte pred viac ako 10 rokmi niektorý zo žalobcov aj navštívil, správal sa k nej však neúctivo a necitlivo. Napríklad jej s plačom hovorila, že raz požiadala žalobcu 6/, aby ju odviezol na návštevu k jej známym, ktorých by rada videla a súčasne by sa pred nimi vnukom aj pochválila, avšak jej odvoz odoprel s odôvodnením, že on nikomu taxikára robiť nebude. Rovnako sa jej poručiťka pred mnohými rokmi sťažovala, že žalobkyňa 1/ jej navrhla, že jej vybaví miesto v domove dôchodcov, že dom poručiťky sa predá. Toto znášala poručiťka veľmi ťažko, pretože jej želaním bolo, aby dožila vo svojom dome do smrti a nikdy nemala v úmysle za života svoj dom predať. Poručiťku tiež trápilo, že žalobcovia žijú neusporiadaným životom, nežijú v manželských zväzkoch s výnimkou žalobkyne 2/, ktorá sa vydala do rómskej rodiny. Tiež ju trápili aj finančné problémy žalobcov, mnohí si od nej v minulosti pýtali peniaze, konkrétne žalobca 1/. O finančných problémoch žalobcov svedčí aj skutočnosť, že hoci žalobcovia 1/ a žalobkyňa 2/ sú v súčasnosti vedené exekučné konania, ktoré sú zapísané na LV č. XXXXX, XXXXX, XXXX pre k.ú. T.. Z dôvodu exekučného konania boli zaťažené spoluvlastnícke podiely menovaných žalobcov v nehnuteľnostiach, ktoré nadobudli v dedičskom konaní po starom otcovi. Všetky tieto situácie vplývali veľmi zle na poručiťku a možno aj tieto narušené vzťahy s vnúčaťami boli dôvodom, že od roku 1989 sa začala liečiť u MUDr. B. pre úzkostnú depresívnu poruchu. Psychiatrička jej predpisovala lieky, ktoré pravidelne užívala a jej stav sa nezhoršoval. Napriek psychiatrickej liečbe bola poručiťka v celom rozsahu spôsobilá na právne úkony a k tomu spôsobilá prejavovať svoju slobodnú vôľu formou závetu a listiny o vydedení. Žalovaná poprela aj skutkové tvrdenia žalobcov týkajúce sa neplatnosti závetu a listiny o vydedení spísaných notárkou JUDr. Martou Jurinovou z dôvodu, že podľa nej tieto listiny obsahujú všetky formálne a materiálne náležitosti platných právnych úkonov.

3. Žalobcovia v replike doručenej súdu dňa 21.10.2016 zotrvali na svojich tvrdeniach v žalobe, lebo vo vyjadrení žalovanej boli uvedené v prevažnej miere nepravdivé tvrdenia, prostredníctvom ktorých ich žalovaná osočuje s jediným cieľom „vykresliť“ každého z nich v čo najhoršom svetle. Reagovali na tvrdenia žalovanej týkajúcej sa rodinných pomerov medzi nimi a žalovanou ešte z doby, keď bola hospitalizovaná ich matka na to, že sa zhoršili vzťahy medzi nimi a žalovanou po smrti ich matky preto, že to pramenilo zo správania sa žalovanej, ktorá ich odmietala ako rodinu a neprejavovala o nich žiadny skutočný záujem. Preto začali viac inklinovať k poručiťke, pretože bola jediným blízkym človekom pre nich. Vo vyjadrení tvrdili, že hoci vo svojom mladom veku prišli o obidvoch rodičov, dokázali sa „postaviť na vlastné nohy a byť sebestační“. Všetci žijú usporiadaným životom, pracujú a nikdy nemali problémy so zákonom. Za nepravdivé považovali tvrdenia žalovanej, že prerušili s poručiťkou kontakty od roku 1997 a toto tvrdenie preukazovali fotografiami ktoré doručili v priebehu sporu. Zdôraznili, že poručiťku pravidelne navštevovali počas jej hospitalizácie na oddelení LDCH, ako dôkaz k tomu doručili nahrávku na CD nosiči, ktorá preukazovala ich návštevu u nej. Tvrdenia žalovanej o tom, že nimi predložené fotografie boli vyhotovené účelovo, považovali za nepravdivé najmä preto, že dôvodom ich spoločných stretnutí s poručiťkou nebolo vyhotovovanie fotografií, ale potreba byť v jej blízkosti. Napr. fotografia družky žalobcu X. M. vznikla pri návšteve poručiťky v rodinnom dome žalobcu niekedy v priebehu roku 2007, pričom pokiaľ žalovaná tvrdila, že žalobca 1/ nežije so svojou družkou, nie je toto tvrdenie pravdivé. S X. M. žije od roku 2006 a spoločne vychovávajú 2 deti. Fotografie z oslavy 90. narodenín poručiťky považovali za autentické, pretože v septembri 2015 sa na oslave poručiťky zúčastnili. Naďalej trvali na tom, že sa všetci spolu podieľali na starostlivosti o poručiťku, venovali jej toľko záujmu a pomoci koľko im to umožňovali ich povinnosti.

V replike reagovali aj na to, že poručiťka na sklonku svojho života viackrát vyslovila želanie mať poslednú rozlúčku aj s pohrebnou hostinou, na ktorej by sa stretla celá rodina. Žalovaná jej toto pranie nesplnila, keďže im z neznámych dôvodov sa konala len rozlúčka v dome smútku bez pohrebnej hostiny

napriek tomu, že žalovaná mala na tento účel vyčlenené finančné prostriedky od poručiťky. Preto oni zorganizovali pohrebnú hostinu bez účasti žalovanej.

4. Žalovaná reagujúc na vyjadrenie žalobcov v duplike dňa 30.01.2017 trvala na vyjadrení k žalobe. V duplike hovorila o situácii v rodine po smrti matky žalobcov, pripomenula svoju starostlivosť o žalobcov v dobe keď stratili matku. Naďalej spochybnila účasť žalobcov na oslave 90. narodenín poručiťky, vrátane toho, že poručiťke priniesli tortu. V ostatnom období bola poručiťka imobilná, nevládala prejsť ani k vchodovým dverám a teda by nedokázala odomknúť dvere žalobcom. Posledných 7 rokov sa o poručiťku výlučne starala ona, predložila čestné vyhlásenie B. I. susedy poručiťky, B. O. rodinnej známej, práve na podporu svojich tvrdení. Nesúhlasila s tvrdením, že poručiťka si želala pohrebnú hostinu a ako príklad uviedla situáciu po smrti manžela poručiťky - starého otca žalobcov a otca žalovanej, kedy poručiťka výslovne odmietla organizovanie pohrebnej hostiny. Zdôraznila, že dokonca všetci zo žalobcov neboli ani na pohrebe poručiťky a preto by bolo prinajmenšom divné, keby sa všetci zúčastnili pohrebnej hostiny.

5. Žalobcovia vo vyjadrení doručenom súdu dňa 19.04.2017 trvali na tom, že vzťahy medzi nimi a poručiťkou boli úplne štandardné a poručiťka nemala dôvod ich vydediť. Doručili čestné vyhlásenie B.. K. I.. Naďalej trvali na tom, že niektorí z nich sa zúčastnili oslavy 90. narodenín poručiťky a svoje tvrdenia podporne preukazovali nielen fotografiami, ale aj tým, že žalobkyňa 2/ na sociálnej sieti Facebook uverejnila fotografie dňa 13.09.2015. Poukázali aj na to, kde objednali tortu pre poručiťku a uviedli, že deň pred oslavou žalovaná telefonovala žalobcovi 6/ a spytovala sa ho, kedy dorazí na Slovensko. Žalovaná teda vedela, že žalobcovia plánujú oslavu a preto išla so svojou rodinou poručiťke gratulovať deň pred jej 90. narodeninami.

6. Súd už raz rozhodol rozsudkom č.k. 8C/187/2016-139 dňa 12.07.2017 tak, že v I. výroku žalobe žalobcov vyhovel a v II. výroku žalobu žalobcov zamietol. Súd priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 50 % (III. výrok).

Žalobcovia 1/ - 6/ podali proti výroku II. a závislému výroku o náhrade trov konania rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, žalovaná podala odvolanie proti výroku I. a v závislom výroku o náhrade trov konania. Krajský súd Banská Bystrica zrušil rozsudok prvostupňového súdu uznesením č.k. 13Co/10/2018-230 dňa 17.07.2019.

7. Súd na základe skutkových tvrdení žalobcov, popretí skutkových tvrdení žalovanou vykonal dokazovanie aj prečítaním žaloby, rodného listu a úmrtného listu poručiťky, Notárskej zápisnice N 623/2015 Nz27038/2015 NCRza 4185/2015 NCRIs 27638/2015 zo dňa 05.08.2015 spísanej na Notárskom úrade JUDr. Marty Jurinovej, uznesenia Okresného súdu Lučenec sp.zn. 9D/138/2016, nahliadnutím na fotografie predložené žalobcami, výsluchom žalobcov, žalovanej, svedkov B.. X. T., B. T., B.. Y. B., W.. B. W.Y., M.. W. B., M. Š., B. I., X. M., H. B., T. M., lekárskeho správcu poručiťky, výsluchom svedkov M. M., B.. X. T., B. I., prečítaním znaleckého posudku o duševnom stave poručiťky č. 61/2020 vypracovaného znalkyňou MUDr. W. S., znalkyňou pre odbor Zdravotníctvo a farmácia, odvetvia: Psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatrie), prečítaním spisu ÚPSVaR Lučenec č. LC1/OPPuKaPČPEZ/2, ako aj listinných dôkazov tvoriacich súdny spis a zistil tento skutkový stav:

8. Dňa XX.XX.XXXX zomrela poručiťka H. S., U. V., po ktorej je vedené konanie o dedičstve na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 9D/38/2016 D/not 58/2016. Poručiťka bola starou matkou žalobcov, matkou žalovanej, zanechala závet a listinu o vydedení spísanú formou Notárskej zápisnice sp.zn. N 623/2015 Nz27038/2015 NCRza 4185/2015 NCRIs 27638/2015 dňa 05.08.2015 notárkou JUDr. Martou Jurinovou. V závete a listine o vydedení prejavila svoju poslednú vôľu takto: „Všetok svoj hnutelný a nehnuteľný majetok, ktorý v čase smrti budem vlastníť a ktorý by sa kdekoľvek nachádzal najmä nehnuteľnosti kat. úz. T. na LV XXXX parcely reg. „C“ evidované na katastrálnej mape p. č. 4502 záhrady o výmere 297 m<sup>2</sup>, p.č. 4503 zastavané plochy a nádvorja o výmere 168 m<sup>2</sup>, stavby - rodinný dom č.s. XXXX na CKN: č. 4503 na mojom mene pod BLV 1 v 2/4-inách, kat. územie T. na LV XXXX parcely registra „E“ evidované na mape určeného operátu p. č. 2443 orná pôda o výmere 65980 m<sup>2</sup>, p. č. 2445 TTP o výmere 8564 m<sup>2</sup>, pod BLV 1/2 -polovici pre prípad mojej smrti zanechávam závetnej dedičke Q. M., rod. S., C.. XX.XX.XXXX r.č. XXXXXX/XXX, trvale bytom T., U. Y.. XXXX/X, dcére v celosti, v 1/1-ine.“ V listine o vydedení poručiťka vydedila svojich vnukov - žalobcov z dôvodu, „že mi neposkytujú potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo iných závažných prípadoch, trvalo neprejavujú opravdivý záujem o mňa, ktorý mi ako potomkovia mali prejavovať, s účinkami vzťahujúcimi sa aj na

osoby uvedené v § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka.“ Závet a listina o vydedení boli vlastnoručne podpísané poručiiteľkou, notárkou s odtlačkom úradnej pečiatky.

9. Keďže v konaní o dedičstve žalovaná uznala závet a listinu o vydedení za pravú a platnú, ale žalobcovia - vnuci poručiiteľky vyhlásili, že závet a listinu o vydedení neuznávajú, pretože nie sú dôvody na vydedenie tak, ako sa uvádzajú v listine o vydedení, tie nie sú špecifikované a konkretizované, tak notár - súdny komisár na pojednávaní dňa 16.05.2016 poučil účastníkov podľa ustanovenia § 175k zák. č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok, ďalej „O.s.p.“) a pokúsil sa o uzavretie zmiery. K uzavretiu zmiery nedošlo a tak súdny komisár postupoval podľa ustanovenia § 175k ods. 2 O.s.p. a odkázal vnukov poručiiteľky, aby svoje právo uplatnili žalobou proti dcére poručiiteľky. Uznesením sp.zn. 9D/138/2016 dňa 18.05.2016 súd uložil vnukom poručiiteľky, aby v lehote 30 dní po právoplatnosti tohto uznesenia podali na Okresnom súde Lučenec žalobu proti žalovanej na určenie, že pozostalí vnukovia - žalobcovia po poručiiteľke H. S.L., U. V., ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX, sú dedičmi zo zákona a dôvody na vydedenie nie sú dané. Súčasne ich poučil o tom, že ak nebude žaloba v lehote podaná, bude súd v dedičskom konaní pokračovať bez ohľadu na vnukov poručiiteľky. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.06.2016.

10. Žalobcovia doručili súdu dňa 22.07.2016 (čiže včas) žalobu, ktorou žiadali určiť, že sú ako pozostalí vnuci dedičmi poručiiteľky zo zákona a dôvody na vydedenie zo strany poručiiteľky nie sú dané tak, ako im to uložil súd. Súčasne sa v žalobe domáhali určenia, že závet a listina o vydedení sú neplatné.

11. Na pojednávaní dňa 05.05.2017 súd vypočul žalobcu 1/ ako stranu v spore, ktorý tvrdil, že je živnostníkom, pracovné aktivity má po celom Slovensku a pokiaľ mu to jeho pracovné povinnosti, ale aj situácia v rodine dovolili, tak určite sa dva - trikrát v roku stretol s poručiiteľkou, navštívil ju. Pokiaľ sa týka pomoci (radil jej so strechou na dome, mohlo to byť asi v roku 2011-2012, cez kamaráta). Žalobca tvrdil, že poručiiteľka sa rozhodovala pod vplyvom žalovanej preto, lebo keď chceli niečo kúpiť vždy argumentovala tým „čo povie Q., Q. sa bude hnevať ...“. Žalobca pripustil, že pred 20 rokmi mal problém s poručiiteľkou, požičala mu finančné prostriedky, ktoré jej vrátil. Na pohrebe poručiiteľky nebol, ani na oslave 90. narodenín. Poručiiteľku chcel navštíviť koncom septembra 2015, ešte bola doma. Nemal kľúče od domu, nedostal sa k nej.

12. Žalobkyňa 2/ tiež ako strana v spore, popierala tvrdenie žalovanej o tom, že ich záujem o poručiiteľku nebol úprimný, že listinné dôkazy v podobe fotografií sú staré niekoľko rokov. Fotografie, ktoré žalobcovia doručili boli z 90. narodením poručiiteľky. Doplnila, že pokiaľ mohli prísť za poručiiteľkou. Žalobkyňa býva vo R., keď prišla do T., tak poručiiteľku navštívila. Bola aj na pohrebe poručiiteľky, od roku 2012 je onkologickou pacientkou, tomu sú podradené aj obmedzenia, ktoré pre ňu z tohto ochorenia vyplynuli. Poručiiteľku navštívila aj na oddelení LDCH v nemocnici v Lučenci. Naposledy bola v dome poručiiteľky na jej 90. narodeniny. Poručiiteľke nemohla pomôcť, lebo je veľmi chorá, ale pomáhali jej sestry - žalobkyne 3/, 4/ a 5/.

13. Žalobkyňa 3/, tiež ako strana sporu tvrdila, že pracuje vo firme Marend a.s. so sídlom v Bratislave, posledné 2-3 roky poručiiteľku navštevovala málo, pretože má zdravotné problémy, ktoré sa jej začali prejavovať pred 2 rokmi. Poručiiteľku naposledy videla v nemocnici, chodila za ňou do hospicu aj na oddelenie LDCH. Nezúčastnila sa pohrebu poručiiteľky, ani oslavy 90. narodenín.

14. Žalobkyňa 4/, ako strana v spore tvrdila, že 6 rokov pracuje ako opatrovatelka v Rakúsku, je slobodná, bezdetná a vždy keď prišla zo zahraničia, poručiiteľku navštívila. Na oslave jej 90. narodenín, ktorú robili súrodenci nebola, prišla doobedu. S poručiiteľkou sa rozprávali, sedeli na balóne na lavičke. Poručiiteľka bola milá. O pomoci poručiiteľke hovorila v období pred 6 rokmi, kedy ju o pomoc požiadala (kosenie, oprava elektriny). Žalobkyňa 4/ tvrdila, že poručiiteľka sa nepekne vyjadrovala o žalovanej, mala z nej strach, keď jej žalobkyňa chcela niečo kúpiť, napríklad nemala chlieb, tak nechcela, čo odôvodnila tým, že „Q. sa bude hnevať“. Keď prišla gratulovať poručiiteľke na 90. narodeniny, doniesla jej sladkosti. Bola aj na pohrebe poručiiteľky.

15. Žalobca 6/, ako strana v spore, na tom istom pojednávaní potvrdil, že pracuje 15 rokov v zahraničí, je slobodný a bezdetný. Minimálne trikrát do roka prišiel na Slovensko, bol tu týždeň a vtedy každý deň chodil ku poručiiteľke (mal kľúč od domu poručiiteľky) o čom žalovaná vedela, veľakrát a často si telefonovali, keď bol na Slovensku. Na oslavu 90. narodenín poručiiteľky si vzal dovolenku, cestoval

domov v sobotu, narodeniny mala v nedeľu. Počas cesty mu telefonovala žalovaná, ešte sa spytovala, že kde je a či príde zajtra. Žalobca tým myslel nedeľu, kedy v skutočnosti poručiťka mala narodeniny. Obstaral tortu, vyzdvihli ju a išli poručiťke gratulovať spolu so sestrou H. (žalobkyňa 2/) a jej dcérou. Vtedy u poručiťky nikto nebol, lebo „rodina M. bola gratulovať deň pred nami v sobotu.“ Súrodenci, ktorí neboli na oslave chceli vidieť akú tortu objednal a ako bolo na oslave, preto urobil fotografiu, poslal ju sestre O. (žalobkyňa 4/) a napísal jej, ako dopadla oslava. Na internete má fotografiu stále. Tortu položil pod tortu rodiny M. do chladničky poručiťky. Na pohrebe poručiťke bol. Žalobca k starostlivosti žalovanej o poručiťku uviedol, že keďže žalovaná poberala dávku myslel si, že je to ona, kto má starostlivosť aj poskytovať. Žalobca na pojednávaní zo svojho mobilného telefónu a emailovej komunikácie preukázal komunikáciu so žalobkyňou 4/ aj fotografiu torty, ktorú poručiťke objednali.

16. Žalovaná, ako strana v spore poprela, skutkové tvrdenia žalobcov, uviedla, že 7 rokov je starobnou dôchodkyňou, nepracuje a peňažný príspevok na opatrovanie matky - poručiťky poberala od 29.11.2011 o čom súdu predložila komplexný posudok č. A/2011/15428-MAL zo dňa 29.11.2011 vyhotovený ÚPSVaR Lučenec, k žiadosti z 25.10.2011 o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie matky H. S.. Tvrdila, že o poručiťku sa starala vzorne až do poslednej chvíle jej života, intenzívne sa o ňu starala posledných 5 rokov, dokonca určitú dobu musela odísť zo zamestnania (pracovala ako dôchodkyňa) preto, aby mohla poskytnúť poručiťke plnú starostlivosť, vrátane prania, stravy, žehlenia, atď. Podľa žalovanej poručiťka strašne chcela, aby ju dennodenne žalobcovia navštevovali, denne sa na nich pýtala, prečo nepriši, poslednú dobu už úplne rezignovala, veľmi sa na nich nahnevala až tak, že raz v lete roku 2015 ju požiadala, aby zavolala notárku, že chce dať do poriadku majetok. Poručiťka sa jej neskôr opýtala, či bola za notárkou a keď jej povedala, že ešte nebola, trvala na tom, aby išla, lebo chce to dať do poriadku. Žalovaná vybavila, že JUDr. Jurinová, s ktorou dohodli termín, prišla do rodinného domu poručiťky, manžel žalovanej išiel po notárku, doviezol ju a odviezol. Pri spísaní závetu nebola, notárka sa rozprávala s poručiťkou. Všetko sa udialo v rodinnom dome poručiťky. O oslave 90.narodením poručiťky tvrdila, že žalobcovi 6/ volala v sobotu, lebo vtedy bola na oslave celá jej rodina (žalovaná, jej manžel, dcéra a vnuk). Poručiťka dostala taký nervový záchvat, že nikto zo žalobcov neprišiel, že ju museli upokojovať. Oslavu robili deň pred narodením poručiťky z dôvodu, že ešte mali v rodine ďalšie povinnosti. Poručiťka sa liečila u MUDr. Mikulášovej, ku ktorej žalovaná chodila na preskripciu liekov. K dôvodom v listine o vydedení žalovaná tvrdila, že si to predstavovala tak, že napríklad keď žalobkyňa 4/ prišla domov z Rakúska, bola doma 2 týždne, za posledných 5 rokov neprišla za žalovanou ani raz a nespýtala sa jej, či nepotrebuje pomoc. Vtedy by si bola žalovaná oddýchla a počas tej doby by sa mohla o poručiťku postarať. Ani raz sa zo strany žalobcov nič také nestalo. Ďalej tvrdila, že žalobca 1/ nebol u poručiťky 5 rokov, poprela jeho tvrdenie o poskytnutej pôžičke poručiťkou pred 20 rokmi, lebo tvrdila, že naposledy si požičal od poručiťky v dobe, keď už bola mena Euro, požičal si 200 Eur a keď prišla k poručiťke, tá bola vynervovaná a povedala jej, že bol tam H. a musela mu dať 200 Eur. Poprela tiež tvrdenie žalobkyne 2/, že chodila poručiťku navštevať dvakrát mesačne preto, lebo žalovaná posledný rok a pol chodila k poručiťke denne a nikdy sa so žalobkyňou 2/ nestretla. Pokiaľ však prišla, tak účelom jej návštevy bola otázka: „Kde máš peniaze?“ Toto žalovanej hovorila poručiťka, ktorá musela žalobkyňu oklamať a povedala jej, že peniaze sú u žalovanej, čo nebola pravda. Nevedela sa vyjadriť k tomu, či notárka vytlačila notársku zápisnicu poručiťky doma alebo ju vytlačila na notárskom úrade.

17. Na pojednávaní dňa 05.05.2017 bola vypočutá aj svedkyňa B.. X. T. - dcéra žalovanej, ktorá tvrdila, že žalobcovia neprejavovali dostatočný záujem, skoro žiadny o poručiťku. Nielenže k nej nechodili, ale sa o ňu nezaujímali. Poručiťke pomáhala matka svedkyne, starala sa o ňu po všetkých stránkach, vybavovala všetko potrebné. Tento stav trval 7 rokov, svedkyňa nežije v spoločnej domácnosti so žalovanou. Počas doby 7 rokov svedkyňa chodila poručiťku často navštevať, ale nikdy tam nestretla žalobcov, preto ich tam nemohla ani vidieť. Poručiťku navštívila aj v dobe, keď už bola hospitalizovaná v nemocnici, raz tam stretla na oddelení LDCH žalobkyňu 2/, pozdravili sa, poručiťka svedkyňu hneď spoznala. Prihovorila sa jej, poznala jej otca po mene, jej manžela aj syna, ale na žalobkyňu sa pozrela a povedala „Ty si Marka?“ Na návštevu žalobkyne 2/ poručiťka nereagovala dobre, bola nepokojná, musela ju upokojovať spolu s matkou, poručiťke vysvetľovali, že to je H., starká nereagovala, odvrátila zrak a nechcela komunikovať. Aj keď bola poručiťka v hospici, často ju navštevovala, raz tam stretla žalobkyňu 2/ a žalobcu 6/, ale táto návšteva nedopadla dobre. Žalovaná išla za riaditeľkou hospicu niečo vybaviť a medzi žalobcami a svedkyňou sa strhla slovná prestrelka, invectívy od žalobkyne 2/. Poručiťku to tiež veľmi rozrušilo, keď žalobcovia a svedkyňa odišli, zostala pri nej žalovaná, ktorá ju upokojovala. Svedkyňa tvrdila, že v starostlivosti o poručiťku pomáhala svojej matke s nákupní,

riadením domu, vysávaním, umývaním okien, záclon, bolo to v období, keď bola 8 mesiacov bez práce v roku 2010 a v tom čase chodila každý tretí deň k poručiťke. Syn svedkyne poručiťku navštevoval raz mesačne, manžel svedkyne častejšie, pretože tam kosil trávu a vykonával drobné práce.

18. Svedok B. T.I., bol asi 10 rokov sused s poručiťkou, ktorú poznal, často stála pred oknom ich domu, lebo tam svietilo slnko a vyhrievala sa. Keď sa tam náhodou stretli, prehodili pár slov, rozhovor trval 2-3 minúty. Niekedy sa posťažovala, že zle spala, že má vysoký krvný tlak alebo sa spýtala na stav jeho manželky. Stalo sa aj to, že mu povedala, že čaká na dcéru Q., že jej išla nakúpiť, že jej bude variť a to bolo všetko. Počas týchto krátkych rozhovorov sa nestalo ani raz, že by prišiel niekto zo žalobcov, párkrát poručiťka povedala, že jej vnuk B. (žalobca 6/) podľa svedka bol asi jej srdcovou záležitosťou, lebo o ňom povedala, že k nej nechodí, že pracuje v zahraničí, nemá možnosť sa odtiaľ dostať. Viackrát mu povedala, že dcéra sa o ňu stará, že jej varí, niekedy sa aj hnevala, že veľa navarila, ale opakovala, že je už stará. Svedok vedel o tom, že poslednú dobu žalovaná aj spávala v dome poručiťky, povedala mu to poručiťka a povedala tiež, že je rada, že je pri nej, že v noci nie je sama, že takto má pocit bezpečia. Nakoniec svedok žalovanú aj v dome poručiťky videl, spolu s poručiťkou sedávali na lodžii. V poslednom období, keď už bola hospitalizovaná v nemocnici posťažovala sa, že má problémy s nohami, nechceli ju držať, ale aj s krvným tlakom. Svedka vždy oslovovala B. a nikdy sa pritom nepomýlila. Hovorila čisto, triezvo, úplne normálne. Za svedkom prišla pred pojednávaním žalovaná a spýtala sa ho, či pôjde ako svedok povedať, že sa o matku starala. Svedok tiež uviedol, že ho kontaktoval aj žalobca 6/ a preto napísal nejaké vyhlásenie, že žalobca 3/ a žalobkyňa 2/ chodili starkú navštevovať, či to bolo dvakrát alebo viackrát do roka, to si nepamätal a niečo aj napísal. Svedok sa rozpamätal ešte na to, že počas jeho rozhovoru s poručiťkou nikdy nikoho zo žalobcov nevidel, že by išiel k poručiťke, ale stalo sa, že prišla O. (žalobkyňa 4/) zazvonila u svedka, lebo sa nevedela dostať k poručiťke. Išiel s ňou, z lodžie jej búchali, pomohol jej a poručiťka sa ozvala.

19. Na pojednávaní dňa 14.06.2017 bola vypočutá žalobkyňa 5/, ako strana v spore, ktorá tvrdila, že do roku 2013 sa pravidelne starala o poručiťku spolu so žalobkyňou 4/ a žalovanou. V starostlivosti sa striedali. V Rakúsku začala žiť od roku 2012 a odvtedy sa už o poručiťku starať nemohla. Na pohrebe poručiťke nebola. Na 90. narodeniny poručiťky prísť nemohla. Naposledy poručiťku navštívila u nej doma začiatkom decembra 2015, bolo to tri týždne predtým, ako bola hospitalizovaná v nemocnici. Poručiťka žalobkyňu vôbec nepoznala a nereagovala ani na žalovanú.

20. Svedkyňa B.. Y. B. nebola v žiadnom príbuzenskom vzťahu so stranami sporu, liečila poručiťku od 25.05.1998 kvôli jej problému vo vnútornom prežívaní, ktoré sa prejavovalo úzkosťou, depresívnou symptomatológiou, užívala anxiolytiká a antidepresíva. Poručiťka chodila pravidelne na kontroly, od roku 2008, vzhľadom k jej telesnému aj duševnému stavu na predĺženie preskripcie chodila dcéra - žalovaná, prípadne prišiel vnuk a poručiťka užívala tie isté lieky. Neskôr žalovaná lekárke prišla oznámiť, že poručiťka zomrela. Pokiaľ bola poručiťka mobilná, do ambulancie chodila v polročných intervaloch, do roku 2018. Lieky ktoré poručiťka užívala mali účinky na uvoľnenie vnútorného napätia. K lekárke začala chodiť po tom, ako stratila dcéru (matku žalobcov), ťažko prežívala rôzne situácie, bola osobnostne premorbídne úzkostlivá, preto vyhľadala pomoc odborníka a začala sa liečiť.

21. Svedkyňa W.. B. W., notárka, k okolnostiam zriadenia závetu poručiťkou uviedla, potom ako jej bol predložený k nahliadnutiu, že ju musel niekto kontaktovať a v takom prípade postupuje spôsobom, že sama, na svojom pracovisku si pripraví niekoľko variant (chodí bez zapisovateľky a notebooku). Pripravila niekoľko právnych úkonov (zaopatrovaciu zmluvu, bezodplatný prevod s vecným bremenom), ale poručiťka bola proti tomu. Podstata toho, čo chcela bola v tom, že sa bála, kto ju doopatrjuje, ale dom za života nechcela previesť. Keď riešila vydedenie, svedkyňa mala pripravených niekoľko variant. Závet a listinu o vydedení s ktorými poručiťka súhlasila, jej dala podpísať. Svedkyňa tiež tvrdila, že v roku 2015 už nešoférovala, kým chodila autom, tak s ňou chodila aj zapisovateľka s notebookom a tlačiarňou. Musel niekto pre ňu prísť, odviezť ju, pozrúc na žalovanú zistila, že to ona nebola, na čo žalovaná reagovala, že to bol jej manžel.

Pri úkone bola prítomná len poručiťka, pretože svedkyňa nikdy nepripustí, aby pri spísaní závetu boli prítomné aj iné osoby. V dome však boli, chodili tam, bol tam buchot dverí, ktorý počula. Po ukončení úkonu svedkyňa zrejme musel odviezť manžel späť do úradu. Svedkyňa tvrdila, že pokiaľ by sa jej poručiťka javila, že nevie čo robí, tak by nemohla podpísať takúto listinu, neurobila by ju. Svedkyňa nevedela o tom, že poručiťka sa dlhodobo liečila na psychiatrii.

22. Svedkyňa M. W. B. nebola v žiadnom vzťahu so stranami. Počas hospitalizácie v hospici Hestia poručiťelku navštevovala žalovaná, vnúčatá (žalobca 6/ aj ďalšia pani). Častejšie chodila žalovaná, dokonca na začiatku hospitalizácie poručiťelka na vnučky reagovala agresívne. Preto ich požiadala, aby návštevy obmedzili. Poslúchli, po jednom - dvoch týždňoch už poručiťelka reagovala inak, prijala ich, rozprávala sa s nimi. Vnuci sa zaujímali o zdravotný stav poručiťelky.

23. Svedok M. Š. - druh žalobkyne 3/ tvrdil, že vnučky pravidelne navštevovali starkú, pomáhali jej, napríklad s pokosením trávniku, opravou strechy, upratovali, dokonca I., O. a X. pomáhali napríklad aj pri varení a stalo sa aj to, že na požiadanie družky doviezol žalobkyne O. X. X. spolu so svojou družkou k starkej a keď žalovaná odišla na 3 dni so svojou rodinou do S., volala jeho družke, aby sa postarali o starkú a išli za ňou, pretože ona odišla do S.. Svedok hovoril o vzťahoch v období pred 10 rokmi.

24. Svedok B. I. nebol v žiadnom vzťahu so stranami sporu a vyjadroval sa ku vzťahu poručiťelky a jej vnukov v období roku 2015 resp. 2016. Uviedol, že 15 rokov pozná žalobcov, chodil aj k ich starkej, žalovanú však nepoznal a preto nevedel k čomu sa má vyjadriť. Žalovanú nikdy nevidel. Pracuje ako mestský policajt, poručiťelku videl vonku, keď chodila na prechádzky. V roku 2014 bol kosiť záhradu poručiťelky krovinozom na požiadanie žalobkyne 4/ a tiež opravovať strechu domu.

25. Svedkyňa X. M. je partnerkou žalobcu 1/ s ktorým vychovávajú dve maloleté deti. V rokoch 2015-2016 sa jej druh väčšinou zdržiaval mimo T.. Ona sa viackrát s deťmi, keď išli do parku, pokúšala dostať do domu ku starkej, ale bolo zamknuté, nepodarilo sa im to. Začiatkom roku 2015 bol dvakrát žalobca spolu so svojou sestrou navštíviť starkú. Raz na jar, kedy ju navštívil a v jeseni roku 2015 sa už k nej nedostal. Navštíviť ju bol so žalobkyňou 5/.

26. Svedkyňa H. B. je matkou svedkyne M., žalobcu 1/ nazvala zať. Pamätala si na to, že raz keď bola na návšteve u dcéry v roku 2011, tak žalobca 1/ priviezol babičku, chcela vidieť ako žije. Veľmi sa tešila, bola spokojná a vtedy sa ponosovala, že ju veľmi bolia nohy.

27. Svedkyňa T. M. v minulosti žila so žalobcom 6/, vzťah ukončili pred rokom a pol. Tvrdila, že keď bol žalobca 6/ doma, tak každý deň chodil za starkou, raz sa tam dokonca stretli aj s jeho tetou - žalovanou. Sama svedkyňa spolu so žalobcom 6/ bola na takejto návšteve asi trikrát. Starká (poručiťelka) mala žalobcu 6/ veľmi rada a vždy sa tešila, keď ho videla.

28. Svedok M. M. - manžel žalovanej tvrdil, že o poručiťelku sa starali spolu so žalovanou aj celou ich rodinou (dcérou, zaťom a vnukom) v období posledných 5 rokov pred smrťou poručiťelky. Žalovaná prestala pracovať, poručiťelka už chodila o dvoch barľách a nedokázala sa o seba postarať, ani si nakúpiť, ani nič uvariť. Toto všetko zabezpečovala žalovaná, varila, nosila jedlo, spávala v domácnosti poručiťelky. Za nákupy predkladala poručiťelke pokladničné bloky, ktorá ju o to žiadala. Tvrdil, že za posledných 10 rokov, čo navštevoval poručiťelku tam nikoho zo žalobcov nevidel. Žalobcovia tiež nikdy nesprevádzali poručiťelku k lekárovi. Poručiťelka veľmi ťažko znášala to, že ju žalobcovia nenavštevovali, „mala na nich ťažké srdce“. Bol zaťom poručiťelky, v mladosti, kým boli ešte žalobcovia malí, tak im spolu s poručiťelkou dosť pomáhali a práve preto to poručiťelka ťažko znášala. K závetu svedok uviedol, že keď prišla manželka od poručiťelky (potom ako už nocovala u nej) povedala, že poručiťelka chce urobiť závet. Vždy rešpektovali jej rozhodnutie, preto išiel za notárkou JUDr. Martou Jurinovou a povedal jej čo potrebujú. Notárka nechodila autom, spýtala sa či ju odvezie. Súhlasil, prišiel pred jej úrad, doviezol ju k poručiťelke. Notárka svedka a žalovanú poslala preč, zostala s poručiťelkou sama. Poručiťelke vysvetlila všetko potrebné, pri tom už neboli spolu so žalovanou a svedok sa domnieval, že poručiťelka podľa neho vedela, čo robí a čo jej „krok spôsobí“. Bola o všetkom dokonale informovaná. Keď bol závet spísaný, znovu notárku odviezol do jej úradu. Tam notárka vystavila doklad o úkone, za úkon zaplatil priamo v úrade. K duševnému stavu poručiťelky v čase spísania závetu svedok uviedol, že bola presná, ovládala tieto veci, vždy sa zaujímala o druhy tovarov, študovala letáky z obchodov, aby vedela, aké sú ceny. Preto jej predkladali aj pokladničné bloky z nákupov, ktoré pre ňu robili. Nemyslel si že by trpela poručiťelka nejakou duševnou poruchou okrem toho, že mala vysoký tlak a bolesti kĺbov. Vždy si veľmi potrpela na svoj vzhľad, oblečenie, účes. Žalovaná poručiťelku vodila do susedov ku kaderničke. Svedok poručiťelku navštevoval podľa potreby, buď raz týždenne alebo keď vypadol plyn, pretože varili na propán bután. Keď bol zať svedka odcestovaný a nemohol opravu plynu zariadiť, tak išiel svedok, kúpil nový, namontoval ju, použitú odovzdal. Doklad o tom musel preukázať

poručiiteľke. Svedok skôr technicky zabezpečoval domácnosť, bol 20 rokov opravárom v podniku Poľana, š.p. v Lučenci. Opravoval zámky, WC, pretože náhradné diely mal, poruchy vedel odstrániť. Týkalo sa to aj vodovodných batérií. Neskôr kúpili kosačky a spolu so zaťom svedka aj kosili. Svedok pochádza z S., odkiaľ pochádzala aj poručiiteľka, ktorá tam mala pochovaných rodičov. Zvykli s poručiiteľkou ísť do S.. V zime, poručiiteľka strávila napríklad Vianoce alebo Veľkú noc v ich domácnosti, ale keďže bola zvyknutá na bývanie vo svojom dome, v činžáku sa dobre necítila, ledva vydržala dva dni a už chcela ísť do svojho. Poručiiteľku vozil na úrady, k lekárovi aj do nemocnice.

29. Svedok B.. X. T. - vnuk žalovanej tvrdil, že posledných 10 rokov sa o poručiiteľku výlučne starala jeho stará matka. K poručiiteľke chodila denne, pričom svedok počas tejto doby nikoho zo žalobcov u poručiiteľky nestretol ani nevedel, že by ju navštívili. Svedok poručiiteľku navštevoval 1-2 krát mesačne na dobu 1 až 2 hodiny určite. Tvrdil, že sa s poručiiteľkou rozprávali, žartovali, hovorili o politike, bola veľmi zorientovaná, keď potrebovala vodu podal jej ju, odprevadil ju na toaletu a poručiiteľka ťažko znášala, že ju žalobcovia nenavštevujú, stále sa mu sťažovala a pýtala sa ho, prečo neprídu. Nevedel jej na to odpovedať, hoci v meste žalobcov viackrát stretol. Svedok uviedol, že v minulosti sa stalo, že poručiiteľka požiadala žalobcu 1/, aby ju odviezol k susedke, povedal jej, že nie je taxislužba. Poručiiteľka to veľmi ťažko znášala, trápila sa kvôli tomu. Keďže žalovaná poručiiteľke varila a náhodou poručiiteľku v posledných rokoch navštívili žalobcovia, žalovaná ich ponúkla jedlom, ktoré uvarila. Podľa svedka boli aj také situácie, že poslednú dobu už návštevy žalobcov znášala ťažko, vyvádzať ju z miery, psychicky pri tom veľmi trpela. Nevedel o tom, že chce zriadiť závet. Poručiiteľku navštívil buď sám alebo väčšinou so svojou mamou (dcérou žalovanej) alebo žalovanou (starou matkou svedka). V januári 2016 už bola poručiiteľka chorá, nevedela sa pohnúť v posteli, nevedela si sadnúť, ale si to uvedomovala. Prišiel spolu so svojou mamou k poručiiteľke a keď videl v akom je stave, zobral prastarkú (poručiiteľku) na ruky a odniesol ju na toaletu. Bolo to pre neho, ale aj poručiiteľku veľmi ťažké a poručiiteľka bola z toho veľmi smutná. Nikdy na to nezabudne. Poručiiteľku navštívil aj v hospici.

30. Svedkyňa B. I. bola susedou poručiiteľky a v posledných rokoch sa niekedy stretli aj denne, pretože svedkyňa zvykla ísť do záhrady a prechádzala popri dome poručiiteľky, ktorá bola vonku v záhrade. Rozprávali sa o bežných veciach, poručiiteľka sa sťažovala, že vnúčatá za ňou nechodia. Svedkyňa to vedela, pretože vnúčatá poručiiteľky poznala už od ich útleho detstva, z doby, keď ešte bývali u poručiiteľky a tam za nimi chodil ich otec. O poručiiteľku sa starala žalovaná, ktorú videla denne prechádzať popred okná svojho domu nabalenú k poručiiteľke, nosila nákupy, bielizeň, poručiiteľke prala, varila, upratovala, lebo poručiiteľka sa pohybovala o dvoch barlách, preto jej jedlo nosila. Zo žalobcov nikto poručiiteľke nepomáhal. Poručiiteľka bola podľa nej v dobrom duševnom zdraví, dalo sa s ňou rozprávať.

31. Dokazovanie súd vykonal aj zo znaleckého posudku znalkyne MUDr. Jany Bahledovej z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvia: Psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontropsychiatrie) č. 61/2020, ktorý podala písomne a súdu prvej inštancie doručila dňa 14.09.2020. Znalecký posudok o duševnom stave poručiiteľky bol vypracovaný na návrh žalobcov s úlohami, ktoré boli vymedzené v uznesení č.k. 8C/187/2016-271 dňa 14.02.2020.

32. V znaleckom posudku znalkyňa vychádzala zo zdravotnej dokumentácie poručiiteľky, zo zápisníc o pojednávaní v tomto konaní, potvrdení od psychiatra MUDr. Ivety Mikulášovej a lekárskeho správ Všeobecnej nemocnice Lučenec n.o. o hospitalizácii poručiiteľky, na základe čoho zodpovedala na súdom položené otázky tak, že „Podľa záznamov o zdravotnej dokumentácii nebohá H. S. dňa 05.08.2015 s vysokou pravdepodobnosťou, (vychádzajúc z údajov zo zdr. dokumentácie, bližšie popísané vyššie v texte) netrpela žiadnym takým duševným ochorením alebo poruchou, ktorá by mohla mať vplyv na jej ovládacie a rozpoznávacíe schopnosti. Vyšší vek vo všeobecnosti nie je dôvodom zníženia úsudkových schopností a kritickosti, teda nebohá bola spôsobilá urobiť predmetný právny úkon.“ Na otázku 2 uviedla, že „Nebohá sa dlhodobo liečila, teda aj dňa 05.05.2015, pre úzkostne depresívnu poruchu, čo je ľahké duševné ochorenie, ktoré sa prejavuje smutnou a úzkostnou náladou, viazanou obyčajne na nejaké nepriaznivé životné udalosti a nemá výraznejší vplyv na vnímanie, myslenie, chápanie reality, neovplyvňuje ovládacie ani rozpoznávacíe schopnosti, nie je indikáciou k pozbaveniu spôsobilosti na právne úkony.“ Na otázku 3 odpovedala: „Nebohá v čase spísania závetu, podľa zdravotnej dokumentácie, údajov v spisovom materiáli, netrpela dňa 05.08.2015 žiadnou takou duševnou chorobou alebo poruchou, pre ktorú by nemohla rozpoznať čo robí a nedokázala posúdiť následky svojho konania.“ Znalkyňa ďalej uviedla, že „Nebohá dňa 05.08.2015 bola plne schopná

ovládať svoje konanie, netrpela žiadnou závažnou duševnou chorobou alebo poruchou, pre ktorú by boli úsudok choromyseľný. Nedá sa však úplne vylúčiť, vzhľadom ku zvýšenej sugestivite starších ľudí, možnosť jej ovplyvnenie inou osobou, čo však nie je prejavom duševnej choroby.“

33. Po doručení znaleckého posudku stranám v spore a výzve súdu, aby sa k nemu písomne vyjadrili v lehote určenej súdom, doručila zástupkyňa žalobcov súdu prvej inštancie vyjadrenie dňa 12.10.2020, v ktorom žalobcovia uviedli, že závery v znaleckom posudku vzali na vedomie a napriek tomu, že v čase spísania závetu poručiiteľka netrpela duševnou poruchou (chorobou, ktorá by mohla mať vplyv na jej rozpoznávacíe alebo ovládacie schopnosti), nemožno podľa nich prehliadnuť záver vyslovený znalkyňou, že ich stará mama (poručiiteľka) bola, čo sa týka spísania závetu, ovplyvnená inou osobou. Žalobcovia pritom vychádzali z konkrétnej citácie v znaleckom posudku znalkyne, ktorá konštatovala, že „Označenie organický psychosyndróm sa používa často u ľudí staršieho veku znamená, že v dôsledku cievnych zmien a starnutia mozgu (atrofii) dochádza k ľahkým poruchám pamäti, spomaleniu myslenia, povahovým zmenám, to znamená, že takéto osoby sú ľahšie zraniteľné, senzitivne, afektívne, labilné, egoisticky zamerané, cítia s osamelé, sú ľahšie ovplyvniteľné inými osobami, každý prejavovaný záujem o ich osobu si vážia, nie je ojedinelým javom že aj ich úsudok vo veci dedičnosti môže byť unáhľený“. Poukázali tiež na to, že znalkyňa v znaleckom posudku uviedla, že „Vzhľadom k vyššie popísaným povahovým zmenám u starších osôb, nedá sa úplne vylúčiť ovplyvnenie alebo inou osobou, čo sa týka spísania závetu, avšak nebolo to podmienené duševnou chorobou alebo inou osobou. Nedá sa však úplne vylúčiť, vzhľadom k zvýšenej sugestibilite starších ľudí, možnosť jej ovplyvnenie inou osobou, čo však nie je prejavom duševnej poruchy“. S ohľadom na vyššie uvedené závery znaleckého posudku a poukazom na okolnosti danej veci žalobcovia vyslovili dôvodnú pochybnosť o tom, či závet, ako aj listina o vydedení (spísané v jednej notárskej zápisnici), sú platnými právnymi úkonmi, a to z hľadiska, či poručiiteľka uskutočnila tieto právne úkony slobodne a vážne. Inak povedané, aj spomínané závery znaleckého skúmania priniesli vážne pochybnosti, či právne úkony závet a listina o vydedení boli v čase ich spísania skutočnými prejavmi vôle poručiiteľky. Pochybnosti o existencii skutočnej vôle poručiiteľky im vyplynuli z toho, že poručiiteľka nepožiadala notárku o spísanie závetu a listiny o vydedení priamo, sama. Zo súdom vykonaného dokazovania vyplynulo, že prípravu obsahu notárskej zápisnice „režirovala“ žalovaná ako kontaktná osoba, ktorá notárke JUDr. B. W. poskytla údaje a podklady pre vypracovanie notárskej zápisnice daného obsahu. Žalobcovia citovali priamo notárku JUDr. B. W., ktorá vo svojej výpovedi uviedla, že rozhodne ju sama poručiiteľka nekontaktovala a že keďže vedela, že bude spisovať listinu o vydedení, tak vedela aj to, že taký dedičský spis môže dostať aj ona a preto veľmi nerada robí takéto úkony. Notárka sa vyjadrila, že si vopred pripravila zabezpečovací prevod práva, darovaciu zmluvu nerobí, pretože to nepovažuje za správne a ešte si pripravila aj zaopatrovaciu zmluvu. Notárka tiež uviedla, že podklady si musela pripraviť a musela jej dať kontaktná osoba údaje. Z uvedeného žalobcom vyplynulo, že notárka bez toho, aby vopred navštívila poručiiteľku a z vlastného šetrenia (rozhovoru s poručiiteľkou) tak zistila u nej, aká je jej skutočná vôľa, výlučne iba na základe pokynov od žalovanej pripravila znenie závetu a listiny o vydedení spísaných v notárskej zápisnici, pričom už z takto vopred pripravenou a napísanou notárskou zápisnicou, notárka za prítomnosti žalovanej a jej manžela, navštívila poručiiteľku u nej doma, aby poručiiteľka v podstate pripravenú notársku zápisnicu iba podpísala.

Žalobcovia prinajmenšom za otázne, vzhľadom na pokročilý vek a najmä zdravotný stav poručiiteľky považovali jej schopnosť reálne si prečítať obsah takto pripravenej notárskej zápisnice, porozumieť mu a adekvátne ho vyhodnotiť. Nehovoriac o tom, že v čase spísania notárskej zápisnice bola v rodinnom dome poručiiteľky prítomná aj žalovaná, ktorá poručiiteľku, aj vzhľadom na závery znaleckého dokazovania, bola schopná ovplyvniť v tom smere, aby poručiiteľka pripravenú notársku zápisnicu už v podstate len podpísala. Skutočnosť, že poručiiteľka v čase podpísania notárskej zápisnice konala pod vplyvom žalovanej podľa žalobcov potvrdzovali závery znaleckého dokazovania, výpovede svedkov, žalobcov, dokonca aj samotnej žalovanej, ktorí v tejto súvislosti uviedli, že cit.: - svedkyňa notárka JUDr. B. W. na pojednávaní dňa 05.05.2017: „Podstata toho čo chcela bol vlastne strach, že kto ju doopatrjuje“; žalobca 1/ vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 05.05.2017 ... „Ale väčšinou poručiiteľka keď niečo mala rozhodovať, vždy primárne bolo to, čo povie Q., myslím tým žalovaná. To určite, keď sme chceli niečo kúpiť, vždy argumentovala tým, čo povie Q., Q. sa bude hnevať“; žalobkyňa 4/ vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 05.05.2017 „No mala z nej strach. Viackrát, keď som jej chcela niečo kúpiť, napríklad nemala chlieb, tak mi povedala, že nie, že žalovaná, ... Q. sa bude hnevať, že ona príde možno dnes alebo zajtra.“; žalovaná vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 05.05.2017 „Veľmi dobré vzťahy. Dala na to, čo som povedala. Nielenže mňa rešpektovala, ale vzájomne sme sa rešpektovali.“ Žalobcovia vo vyjadrení ďalej v súvislosti s uvedenými dôvodmi vydedenia v notárskej

zápisnici poukázali na výpovede žalovanej v tom, že dôvody „trvalé neprejavovanie opravdivého záujmu a neposkytnutie potrebnej pomoci“ sa netýkali poručiťky, ale viac - menej žalovanej. Tá totiž vo svojej výpovedi na pojednávaní dňa 05.05.2017 k tomu, aby vysvetlila, aké dôvody vydedenia sú uvedené .... uviedla na otázku sudkyne, ako potom vysvetlí to, čo uviedla v listine o vydedení poručiťka „ako dôvody vydedenia“ odpovedala: „ja si to predstavujem tak, že napr. keď O. prišla domov z Rakúska, bola doma 2 týždne, za posledných 5 rokov neprišla za mnou ani raz, nespýtala sa, či nepotrebujem pomoc. Ja by som si bola oddýchla, ona sa mohla počas tej doby postarať o starkú. Ani raz sa zo strany žalobcov nič také nestalo.“ Žalobcovia sa z uvedenej výpovede domnievali, že žalovaná pociťovala krivdu, že jej (nie poručiťke) z ich strany nebola poskytovaná potrebná pomoc týkajúca sa starostlivosti o poručiťku a preto s ohľadom na fakt, že to bola práve ona, ktorá zabezpečovala osobnú starostlivosť o poručiťku, ako aj z dôvodu nie práve priateľských vzájomných vzťahov medzi stranami sporu, žalovaná rozhodla, resp. ovplyvnila poručiťku spísať závet s listinou o vydedení. Keďže poručiťka podľa slov žalovanej „dala na to, čo jej povedala“ poručiťka pod vplyvom žalovanej pripravený závet a listinu o vydedení notárskej zápisnice podpísala. S poukazom na tieto dôvody žalobcovia dospeli k záveru, že spracovanie notárskej zápisnice obsahujúcej závet a listinu o vydedení, vrátane prítomnosti notárky, neboli výsledkom iniciatívy poručiťky, ale žalovanej a možno tak prijať záver, že v čase koncipovania obsahu notárskej zápisnice nebola do nej počítaná prejavená vôľa poručiťky, ale prejavená vôľa žalovanej a preto nemožno hovoriť o vážnosti prejavu vôle poručiťky.

Rovnako podľa žalobcov možno prijať záver, že vzhľadom na okolnosti spísania ako aj podpísania závetu a listiny o vydedení vo forme notárskej zápisnice, nebola poručiťke daná možnosť voľne sa rozhodnúť, či a akým spôsobom bude konať, keďže jej bola predložená už vopred pripravená/spísaná notárska zápisnica, pričom v čase podpisu notárskej zápisnice bola zároveň ovplyvnená žalovanou a teda nemožno hovoriť o slobodnom prejave vôle poručiťky. Žalobcovia tak poukázali na ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré citovali a boli toho záveru, že závet a listina o vydedení sú absolútne neprávnymi právnymi úkonmi pre rozpor so zákonom a to pre nedostatok slobody a vážnosti prejavu vôle poručiťky, ako základných zákonných predpokladov platnosti právneho úkonu.

Žalobcovia závet a listinu o vydedení spísanú formou notárskej zápisnice považovali aj za úkony uzavreté v rozpore s ustanovením § 47 zák. č. 323/1992 Zb. Notársky poriadok v spojení s § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ustanovením § 469a Občianskeho zákonníka aj pre nedodržanie (nedostatok) formálnych ako i materiálnych náležitostí týchto listín. Žalobcovia poukázali na to, že notárska zápisnica zo dňa 05.08.2015 (ktorá obsahovala závet a listinu o vydedení) neobsahovala náležitosť - sídlo notára aj údaj o tom, že zápisnica bola po prečítaní účastníkmi schválená, neobsahovala tak obligatórne náležitosti stanovené zákonom. Uvedená skutočnosť sama o sebe spôsobuje, že závet a listina o vydedení spísané formou notárskej zápisnice sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi.

Bez ohľadu na formálne nedodržanie obligatórných náležitostí notárskej zápisnice žalobcovia naďalej trvali na tom, že neexistujú dôvody vydedenia tak, ako boli uvedené v listine o vydedení, domnievali sa, že výsledky vykonaného dokazovania v súdnom konaní priniesli jednoznačný a nepochybný záver o tom, že vzťahy medzi nimi a poručiťkou boli na celkom štandardnej úrovni a dôvody vydedenia nezodpovedali skutočnosti. Zotrvali na dôvodoch uvedených v žalobe a svojich písomných vyjadreniach, ako aj na listinných dôkazoch. Trvali na tom, že o poručiťku prejavovali záujem, ich záujem bol skutočný, nezanevrelí na ňu a snažili sa jej aj pomáhať. Ich vzťahy s poručiťkou boli na štandardnej úrovni, ktoré sa ničím nelíšili ani od vzťahu žalovanej ako dcéry a poručiťky. Nakoniec ani dcéra žalovanej nezabezpečovala osobnú starostlivosť o poručiťku (tiež vnučka poručiťky) denno-denne, nenahradila svoju matku - žalovanú v tejto starostlivosti, pretože ako bolo v konaní preukázané, žalovaná za poručiťke poskytovanú starostlivosť poberala od štátu aj príspevok.

Žalobcovia tiež poukázali na ustanovenie § 473 ods. 2 a § 479 Občianskeho zákonníka, ktoré citovali. V prípade, ak by bolo určené, že dôvody vydedenia nie sú dané, a teda žalobcovia sú dedičmi zo zákona, dedili by iba ako tzv. neopomenuteľní dedičia, pričom ako plnoletým potomkom sa im má dostať aspoň toľko, koľko robí 1 t. j. polovica z ich dedičského podielu zo zákona, t.j. v danom prípade by každý z nich mal nárok na dedičský podiel vo veľkosti 1/24. Naproti tomu v prípade, ak by závet a v ňom obsiahnutá listina o vydedení boli určené za absolútne neplatné právne úkony, tak každý z nich by mal nárok na dedičský podiel o veľkosti 1/12. Zastávali názor, že určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení spísaných formou notárskej zápisnice je v danom prípade na mieste, naliehavý právny záujem na podaní takejto žaloby je odôvodnený práve spornosťou dedičského práva žalobcov a žalovanej, t.j. ktorý dedič, z akého titulu v akom rozsahu dedí.

34. Žalovaná vo vyjadrení k znaleckému posudku doručenému súdu prvej inštancie dňa 08.10.2020 k obsahu znaleckého posudku nemala žiadne námietky.

35. Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) a zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C.m.p.“). Podľa § 2 ods. 1 C.m.p., na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

36. Podľa § 470 ods. 1 a 2 C.s.p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

37. Podľa § 137 písm. d) C.s.p. žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

38. Podľa § 194 ods. 1 C.m.p. ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmiernie toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac.

39. Predtým než súd skúmal vecnú stránku sporu, bolo potrebné sa zaoberať tým, či žaloba tak ako ju žalobcovia podali je podľa Civilného sporového poriadku prípustná. Žalobcovia sa v danom spore domáhali svojho práva dvoma výrokmi, prvým sa domáhali určenia, že sú dedičmi poručiťky zo zákona a dôvody vydedenia poručiťkou nie sú dané. Na podanie takej žaloby boli odkázaní notárom, ktorý ako súdny komisár prejednáva dedičstvo po poručiťke H. S., U. V., v konaní vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 9D/138/2016 D/not 58/2016.

Druhým výrokom sa domáhali určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení spísaného formou notárskej zápisnice dňa 05.08.2015. Oboma výrokmi teda žiadali, aby sa rozhodlo o právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) C.s.p. Postupom podľa § 194 C.m.p. sa riešia najmä sporné skutkové otázky, ktoré majú vplyv na existenciu, či platnosť závetu alebo vydedenia. Vychádzajúc z vyššie uvedeného súd má za to, že pokiaľ sa žalobcovia domáhali určenia, že sú dedičmi zo zákona po poručiťke a dôvody vydedenia nie sú dané, žiadali, aby súd rozhodol o určení právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) C.s.p., čo vyplýva z osobitného predpisu, ktorým je § 194 C.m.p.

Pokiaľ sa však domáhali určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení, nie je známy žiadny osobitný predpis, ktorý by pripúšťal žalobu o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení, tak ako ju v tomto spore podali žalobcovia. Nie je pritom rozhodujúce, či majú žalobcovia na takom určení neplatnosti závetu a listiny o vydedení naliehavý právny záujem alebo nie, pretože tu nejde o žalobu na určenie či tu právo je alebo nie je (§ 137 písm. c) C.s.p.), ale o žalobu na určenie právnej skutočnosti, ktorú musí pripúšťať osobitný právny predpis. Keďže takého osobitného právneho predpisu niet, je žaloba žalobcov o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení neprípustná, preto súd sčasti žalobu zamietol.

40. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázať, že v prebiehajúcom dedičskom konaní po poručiťke H. S., rod. V. zomrelej dňa XX.XX.XXXX podľa zápisnice o predbežnom vyšetrení zo dňa 05.04.2016 poručiťka bola vdova, mala dve deti - dcéru Q. M. (žalovanú) a dcéru A. I., ktorá zomrela v roku XXXX a zanechala 6 detí - žalobcov.

41. Poručiťka zanechala závet a listinu o vydedení spísanú vo forme notárskej zápisnice, napísanej dňa 05.08.2015 na mieste samom v T.K., Y. I. XXXX/XX, notárkou JUDr. Martou Jurinovou, sp.zn. Nz 27038/2015 NCRza 4185/2015 NCRIs 27638/2015 N 623/2015. V záвете a listine o vydedení poručiťka prejavila svoju poslednú vôľu tak, ako je uvedené v bode 8. tohto rozsudku. Závet bol zaregistrovaný do Zbierky vyhlásených závetov dňa 31.03.2016.

42. Medzi stranami bolo sporné, či žalobcovia sú dedičmi poručiťky zo zákona a dôvody vydedenia nie sú dané a či závet a listina o vydedení spísané poručiťkou formou notárskej zápisnice sú platné, keď podľa poručiťky žalobcovia jej neposkytovali potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo v iných závažných prípadoch, trvalo neprejavovali o ňu opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať (§ 469a písm. a), b) Občianskeho zákonníka).

43. Notárskou zápisnicou sa rozumie listina spísaná notárom, ktorá spĺňa náležitosti stanovené pre spísanie notárskych zápisníc podľa zák. č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (ďalej len „Notársky poriadok“), ktorá má povahu verejnej listiny.

44. Podľa § 46 prvá veta Notárskeho poriadku, notári spisujú účastníkom na základe ich vyhlásenia notárske zápisnice o zmluvách, závetoch a iných právnych úkonoch.

45. Podľa § 47 ods. 1 Notárskeho poriadku, notárska zápisnica musí obsahovať

- a) miesto, deň, mesiac a rok podpísania notárskej zápisnice,
- b) meno, priezvisko a sídlo notára,
- c) meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, ak je pridelené, a trvalé bydlisko účastníka, ak je ním fyzická osoba, a názov alebo obchodné meno, identifikačné číslo organizácie, ak je pridelené, a sídlo účastníka, ak je ním právnická osoba, ako aj ich zástupcov, svedkov, dôverníkov a osoby, ktorá ovláda jazyk účastníka,
- d) vyhlásenie účastníkov, že sú spôsobilí na právne úkony,
- e) údaj o tom, ako bola preukázaná totožnosť účastníkov a svedkov, najmä druh a číslo platného preukazu totožnosti účastníka,
- f) ak je účastníkom právnická osoba, údaj o tom, ako bola preukázaná jej existencia, a oprávnenie v jej mene konať,
- g) obsah právneho úkonu,
- h) údaj o tom, že zápisnica bola po prečítaní účastníkmi schválená,
- i) podpisy účastníkov alebo ich zástupcov, a ak boli prizvaní, tiež svedkov, dôverníkov a osoby, ktorá ovláda jazyk účastníka; ak podpisuje notársku zápisnicu za právnickú osobu ako účastníka fyzická osoba oprávnená v jej mene konať, pripojí iba svoj podpis,
- j) odtlačok úradnej pečiatky notára a jeho podpis.

46. Po oboznámení sa s notárskou zápisnicou do ktorej bol spísaný závet a listina o vydedení súd zistil, že mala byť spísaná a účastníkom podpísaná na mieste samom v T., Y. I. XXXX/XX dňa 05.08.2015 notárkou JUDr. B. W.. Súd konštatuje, že notárska zápisnica neobsahuje sídlo notára (§ 47 ods. 1 písm. b) Notárskeho poriadku) ako obligatórnu náležitosť notárskej zápisnice, ani údaj o tom, že zápisnica bola po prečítaní účastníkmi schválená (§ 47 ods. 1 písm. h) Notárskeho poriadku). V notárskej zápisnici bolo len uvedené, že notárka osvedčuje prejavenu vôľu účastníčky pojatú do notárskej zápisnice, že zápisnica bola vlastne diktovaná, účastníčkou prečítaná a na znak súhlasu vlastnoručne podpísaná. Z gramatického výkladu citovaného zákonného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že uvedená notárska zápisnica má byť účastníkom nielen prečítaná, ale aj schválená. Poručiiteľka v notárskej zápisnici po prečítaní jej textu, teda oboznámením sa s jej obsahom, sa mala zrozumiteľne a jednoznačne vyjadriť, že notársku zápisnicu schvaľuje. Chýbajúca obligatórna zákonná náležitosť notárskej zápisnice - údaj o tom, že zápisnica bola prečítaná, po prečítaní účastníkmi schválená absentuje v notárskej zápisnici spísanej dňa 05.08.2015, preto ju nemožno považovať za notársku zápisnicu, teda ani za verejnú listinu.

47. Napriek uvedenému, absencia týchto obsahových náležitostí nemusí mať vždy za následok neplatnosť právneho úkonu, ktorý listina obsahuje. Ak pre právny úkon zákon nepredpisuje formu notárskej zápisnice a listina obsahuje náležitosti, ktoré pre konkrétny právny úkon zákon vyžaduje, je právny úkon platný.

48. V danom prípade pre platnosť listiny o vydedení, čo do formy platí, že ju mohla poručiiteľka napísať vlastnou rukou alebo ju zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov (musí v nej byť uvedený deň, mesiac a rok, kedy bola podpísaná, inak je neplatná § 476 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Listina o vydedení zo dňa 05.08.2015 tieto formálne náležitosti nespĺňa a preto nemohla vyvolať vydedenie žalobcov - vnukov poručiiteľky, neopomenuteľných dedičov podľa § 479 Občianskeho zákonníka. Neopomenuteľnými dedičmi sú deti poručiiteľa a ak sa niektorý z nich nedožil smrti poručiiteľa (neb. A. I.Á., dcéra poručiiteľky a matka žalobcov), jeho deti.

49. Súd z vykonaného dokazovania dospel aj k záveru, že listina o vydedení zo dňa 05.08.2015 nespĺňa materiálnu náležitosť vydedenia t.j. existenciu konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone (§ 469a písm. a), b) Občianskeho zákonníka). Skutková podstata dôvodu vydedenia v § 469a písm. a) predpokladá neposkytnutie pomoci poručiiteľovi v chorobe, starobe alebo v iných závažných

prípadoch, potrebnosť takejto pomoci a zároveň rozpor takéhoto správania potomka (spočívajúceho v neposkytnutí potrebnej pomoci) s dobrými mravmi, teda rozpor s etickými a kultúrnymi pravidlami všeobecne uznávanými v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Tieto predpoklady sa musia posudzovať so zreteľom na všetky zistené okolnosti konkrétneho prípadu. Musí sa vziať do úvahy nielen to, či pre toho, kto bol poručiťom vydedený, bolo objektívne možné pomoc v danom čase poručiťovi poskytnúť (napríklad nemoc, invalidita dediča) a či potrebnú pomoc poručiťel potreboval, pretože bez cudzej pomoci si svoje základné životné potreby nemohol zabezpečiť. Súčasne musí ísť o situáciu, keď o uvedené potreby poručiťel nie je postarané inak, a keď poručiťel potomkom ponúknutú pomoc bezdôvodne neodmietne. Treba však prihliadnúť aj na to, aký bol vzťah poručiťel a vydedeného potomka od jeho vzniku, t.j. od narodenia potomka.

50. Dokazovaním mal súd preukázať, že závet a listinu o vydedení poručiťelka nespísala vlastnou rukou dňa 05.08.2015, v dobe, keď už bola niekoľko rokov odkázaná na pomoc a opateru, ktorú jej poskytovala žalovaná - dcéra. Za poskytovanú starostlivosť a pomoc poručiťelke poberala od 01.10.2011 do 01.02.2016 peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím.

51. Žalobcovia nepopierali starostlivosť a pomoc žalovanej poskytovanú poručiťelke ani nespochybnili výpovede svedkov M. M. - manžela žalovanej, B. X. T. - dcéry žalovanej, B. X. T. - vnuka žalovanej, B. I.Č. a B. T. - susedov poručiťelky.

Zo svedeckej výpovede svedka p. T.X. ale vyplynulo aj to, že poručiťelka mu párkrát hovorila o žalobcovi 6/, že pracuje v zahraničí, nechodí k nej preto, lebo nemá možnosť sa odtiaľ dostať. Aj čestným vyhlásením tento svedok potvrdil, že niekoľkokrát videl žalobkyňu 2/ a žalobcu 6/ navštíviť poručiťelku. Svedkyňa T. M. v minulosti žila so žalobcom 6/ a tvrdila, že keď bol žalobca doma, poručiťelku navštevoval. Tieto tvrdenia svedkov žalovaná nespochybnila.

52. Súd nemohol opomenúť, že žalobcovia obojstranne osireli v mladom veku (najskôr zomrel ich otec a v roku 1997 ich matka - sestra žalovanej a dcéra poručiťelky). Za opatrovníčku vtedy ešte maloletých žalobcov 5/ a 6/ bola ustanovená žalobkyňa 3/ (všetci súrodenci - žalobcovia žili v spoločnej domácnosti - rozsudok Okresného súdu Lučenec sp.zn. P75/1986 zo dňa 21.10.1997, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 31.10.1997). Keďže po smrti matky žalobcov sa vzťahy žalobcov so žalovanou narušili (žalovaná to tvrdila), bolo pre súd uveriteľné tvrdenie žalobcov, že im zostala jediná blízka príbuzná - babička - poručiťelka. Vzájomné citové puto medzi nimi preukazovali v konaní fotografiami z minulosti (keď ešte poručiťelka bola sebestačná, nebola odkázaná na pomoc), ale aj svojimi tvrdeniami, že na poručiťelku nezabudli a keď mohli, tak jej pomáhali podľa svojich možností. Tomuto záveru zodpovedajú aj výpovede svedkov M. Š. (druh žalobkyne 3/) o pomoci poručiťelke v období pred 10 rokmi), B. I. (v roku 2014 kosil krovinnorezom záhradu, opravil strechu na dome poručiťelky). Nakoniec, keď už bola poručiťelka hospitalizovaná v nemocnici na oddelení LDCH a v hospici niektorí žalobcovia ju navštevovali a zaujímali sa o jej zdravotný stav, čo potvrdila svedkyňa M.. W. B.. Táto svedkyňa samozrejme potvrdila aj časté návštevy žalovanej. Podporne súd poukazuje na žalovanou doručené čestné vyhlásenie B. I. z 26.01.2017 a B. O. z 26.01.2017 o tom, že žalovaná sa o svoju matku vzorne starala, zabezpečovala jej kompletnú starostlivosť, pravidelne ju navštevovala aj počas hospitalizácie.

53. Žalobcovia 1/ až 6/ v konaní nepreukázali svoje tvrdenie o tom, že dôvody ich vydedenia neboli v listine o vydedení náležite konkretizované (súd poukazuje na právny názor vyslovený v bode 29 uznesenia Krajského súdu Banská Bystrica č.k. 13Co/10/2018-230 zo dňa 17.07.2019). Žalobcovia v spore udržali dôkazné bremeno o tom, že k poručiťelke mali blízky citový vzťah, podľa svojich možností ju navštevovali, pomáhali jej tak, ako im to ich možnosti dovoľovali. V dobe, keď poručiťelka ešte nebola odkázaná na pomoc inej osoby (do roku 2013) sa žalobkyne 4/ a 5/ spolu so žalovanou striedali v starostlivosti o poručiťelku. Žalobkyňa 5/ od roku 2012 začala žiť v Rakúsku. Žalobca 6/ tam žije a pracuje 15 rokov. Žalobkyňa 3/ žije a pracuje v Bratislave, 2 roky má zdravotné problémy, poručiťelku navštívila na oddelení LDCH aj v hospici (podobne ako žalobca 6/). Žalobkyňa 4/ pracuje 6 rokov ako opatrovatelka v Rakúsku, žalobkyňa 2/ býva vo R., od roku 2012 je onkologickou pacientkou, poručiťelku navštívila aj v nemocnici. Žalobca 1/ býva síce v Lučenci, s družkou vychováva dve deti, pracovné aktivity mal po Slovensku, tvrdil, že 2-3 krát do roka poručiťelku navštívil. Nakoniec žalobcovia prejavili svoj úprimný záujem o poručiťelku aj v tom, že ju navštívili v deň jej 90. narodenín, priniesli jej tortu, čo v konaní preukázali. Hoci neprišli všetci (chýbali žalobcovia 1/, 3/, 5/), žalobkyňa 4/ gratulovala osobitne, navzájom sa informovali o priebehu oslavy. Keď poručiťelka zomrela, jej pohrebu sa zúčastnili žalobcovia 2/, 4/

a 6/. Žalobcovia, na základe vykonaného dokazovania v spore preukázali, že podľa svojich možností prejavovali záujem o poručiťku, ako im to dovolili ich povinnosti (sú zamestnaní, niektorí žijú a pracujú v cudzine alebo mimo T.). Samozrejme sústavnú a pravidelnú pomoc poručiťke v chorobe a starobe neposkytovali (to ani v konaní netvrdili), lebo ju poskytovala žalovaná, ktorá za opatrovanie poberala aj peňažný príspevok na opatrovanie fyzickej osoby. Z dokazovania vyplynulo, že poručiťka vedela o žalobcoch kde žijú, že majú povinnosti (konkrétne žalobca 6/, ktorého spomenula pred svedkom T.), ale aj to, že žalobcovia aj potom, čo sa osamostatnili, síce prerušili kontakty so žalovanou, nie však s poručiťkou o ktorú sa zaujímali a ich vzťah k nej bol naďalej úprimný, podporovaný citovými väzbami k poručiťke. Súd poukazuje aj na znalecký posudok č. 61/2020 o duševnom stave poručiťky, ktorá sa dlhodobo (od roku 1989 liečila pre úzkostne depresívnu poruchu, organickú afektívnu poruchu, organický psychosyndróm. U poručiťky išlo predovšetkým o poruchu nálady a znalkyňa vo svojom znaleckom posudku vysvetlila, že označenie organický psychosyndróm sa používa často u ľudí staršieho veku, znamená, že v dôsledku cievnych zmien a starnutia mozgu (atrofie) dochádza k ľahkým poruchám pamäte, spomaleniu myslenia, povahovým zmenám, to znamená, že takéto osoby sú ľahšie zraniteľné, senzitívne, afektívne labilné, egoisticky zamerané, cítia sa osamelé, sú ľahšie ovplyvniteľné inými osobami, každý prejavovaný záujem o ich osobu si vážia, nie je ojedinelým javom, že aj ich úsudok vo veci dedičnosti môže byť unáhľený. Práve opísané prejavy našli odpoveď v niektorých tvrdeniach žalovanej o tom, ako poručiťka ťažko znášala, že žalobcovia za ňou nechodia denne, že niektorý z nich, keď ju navštívil pred viac ako 10 rokmi sa k nej správal neúctivo a necitlivo. V konaní bolo dokazovaním tiež preukázané, že poručiťka mala k žalobcom citové väzby, spomínala ich (tvrdenie svedka T. a svedkyne I., ktorá žalobcov poznala ešte z doby, keď so svojou matkou žili u poručiťky), tešila sa ich prítomnosti (čo preukázali fotografie predložené žalobcami). Z uvedených dôvodov súd žalobe žalobcov sčasti vyhovel (výrok I. rozsudku).

54. Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 C.s.p. súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

55. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1 a 2 C.s.p. o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd vychádzal z pomeru úspechu a neúspechu v spore každej procesnej strany. Žalobcovia uplatnili žalobou dva nároky, súd postupoval pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa zásad pre priznanie náhrady trov konania pri každom nároku samostatne.

Žalobcovia boli úspešní sčasti určenia, že sú dedičmi zo zákona po poručiťke a dôvody vydedenia uvedené poručiťkou nie sú dané (I. výrok). Súd priznal žalobcom náhradu trov konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 C.s.p. od žalovanej).

Žalovaná bola sčasti určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení úspešná v plnom rozsahu (II. výrok). Súd jej priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 C.s.p.) od žalobcov, ktorí ju zaplatia spoločne a nerozdielne v súlade s § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka podľa ktorého ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku na Okresný súd Lučenec, Filákovská cesta 287, 984 01 Lučenec.

V zmysle § 8 písm. a) v spojení s § 9 ods. 1 zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní, v čase odo dňa účinnosti tohto zákona, t.j. od 19. januára 2021 do 28. februára 2021, neplynú.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 Civilného sporového poriadku, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Podľa § 367 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

Podľa § 367 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné spoločenstvo podľa § 76 a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 367 ods. 3 Civilného sporového poriadku, právoplatnosť ostatných výrokov nie je dotknutá ani vtedy, ak odvolanie smeruje len proti výroku o trovách konania, o príslušenstve pohľadávky, o jej splatnosti alebo o predbežnej vykonateľnosti.

Podľa § 368 Civilného sporového poriadku, osoba oprávnená podať odvolanie sa môže odvolania vzdať. Vzdať sa odvolania možno len voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia.

Podľa § 369 ods. 1 Civilného sporového poriadku, dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova.

Podľa § 369 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak odvolateľ vezme odvolanie späť, právoplatnosť napadnutého rozhodnutia nastane, ako keby k podaniu odvolania nedošlo. Lehoty, ktoré majú plynúť od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, plynú v takom prípade od právoplatnosti uznesenia o zastavení odvolacieho konania.

Podľa § 369 ods. 3 Civilného sporového poriadku, ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté, vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

Podľa § 369 ods. 4 Civilného sporového poriadku, ak sa odvolanie vzalo späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.